1.10.2026

Asiantuntijalausunto, Suomen Lääkäriliitto
Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 134/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 46 a §:n, työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 76 §:n muuttamisesta

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle ammattitaudeista ilmoittamista koskien.

Lääkäriliitto kannattaa sitä, että sääntelyä lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta ja -oikeudesta ammattitautia, sen epäilyä ja muita työperäisiä sairauksia koskien arvioidaan ja selkeytetään. Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä ilmoitusten määrää ja sitä kautta parantaa työolosuhteita. Lisäksi sääntelyn tulisi ehdotuksen mukaan vastata tietojärjestelmien kehitystä.

Työterveyden ja työturvallisuuden kehittämisessä työhön liittyvien ja ennen kaikkea työn aiheuttamien sairauksien ja vammojen seuranta on tärkeää, jotta työn turvallisuutta työntekijöille voidaan edistää. Lääkäriliitto kannattaa lämpimästi sääntelyn ja sen myötä menettelytapojen kehittämistä.

Lausuntokierroksen jälkeen esitykseen on tehty useita muutoksia, jotka pitkälti huomioivat myös Lääkäriliiton esittämät huomiot. Lääkäriliitto pitää myönteisenä, että lausuntopalautteen perusteella sääntelyä on selkeytetty ja potilaan informointia sekä lääkärin vastuuta on täsmennetty. Esityksen tavoitteiden toteutuminen riippuu kuitenkin ratkaisevasti toimeenpanosta.

Ilmoitusmenettelyn muuttaminen lähtökohtaisesti digitaaliseen alustaan perustuvaksi on kannatettava ehdotus. Se vähentää inhimillisten virheiden riskiä ja sujuvoittaa työtä, mikäli tekninen toteutus onnistuu. Lääkäriliitto kiittää sitä, että lakitekstissä on kuitenkin otettu huomioon poikkeuksena myös sellainen tilanne, jossa terveydenhuollon yksityisellä palvelunantajalla ei ole käytössään sähköistä potilastietojärjestelmää. Potilastietojärjestelmiin kohdistuu tulevina vuosia merkittäviä

muutostarpeita mm. Kanta-lääkityslistan, EHDS:n ja ICD-11-tautiluokituksen käyttöönottojen myötä. Vaikka aikarajaa kyseessä olevan esityksen osalta pidennettiin lausuntopalautteen myötä vuoden 2030 alkuun, on vuoropuhelua terveyspalvelujen järjestäjien, tuottajien, viranomaisten ja tietojärjestelmätoimittajien kanssa käytävä jo varhaisessa vaiheessa tarvittavien toiminnallisuuksien saamiseksi käyttöön tarkoitetussa aikataulussa. Järjestelmän käytettävyyden tulee olla hyvä ja sen kehittämisestä on syytä kuulla sitä käyttäviä ammattilaisia hukkatyön ehkäisemiseksi.

Ammattitautien ja muiden työperäisten sairauksien sekä ilmoitustarpeen tunnistaminen vaatii tietämystä. Lääkäriliitto katsoo tämän vastuun kuuluvan yksiselitteisesti lääkäreille, kuten esityksen taustamuistiossakin todetaan. Paras tietämys työperäisistä ja ammattisairauksista on työterveyshuollon erikoislääkäreillä. Kuitenkin työperäisiin sairauksiin törmäävät monien erikoisalojen lääkärit. Hallituksen esityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ilmoitusvelvollisuuden ja -oikeudesta viestiminen ja lääkäreiden osaamisen varmistaminen ovat avainasemassa ja tähän tulee varautua.

Lääkärin käyttäessä muun työperäisen sairauden yhteydessä ilmoitusoikeuttaan, on hänen ehdotetun säädösluonnoksen mukaan kerrottava tästä ennakkoon potilaalle. Potilaalla on oikeus vastustaa ilmoitusta. Tämä on tärkeä kirjaus potilaan oikeuksien toteutumisen kannalta. Lääkäriliitto kiittää sitä, että lausuntokierroksen jälkeen taustamuistioon on lisätty maininta siitä, että saatavilla on oltava niin lääkäreille kuin potilaille kohdennettuja konkreettisia aineistoja ja ohjeita siitä, mitä ilmoitus yksilölle merkitsee.

Yhteenvetona voidaan todeta, että esitys on erittäin kannatettava. Erityistä huomiota tulee vielä kiinnittää lääkäreille suunnattuun käytännön ohjeistukseen, koulutukseen, ilmoitusjärjestelmän käytettävyyteen sekä siihen, että potilaan informointiin ja vastustamisoikeuden käsittelyyn laaditaan selkeät valtakunnalliset menettelyohjeet.

Soila Karreinen
erityisasiantuntija, terveyspolitiikka
Suomen Lääkäriliitto ry